

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Эрдэнэбулган сумын Хүүхдийн 8 дугаар цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: АРА-2024/49-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.open.audit.mn
Архангай аймаг
2023 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn
Гэрээгээр аудит гүйцэтгэсэн:
Бизкон аудит ХХК Архангай аймаг дахь салбар
Ахлах аудитор Ч.Анхбаяр
Утас: 8511-6555
Цахим хаяг: ankha964@gmail.com

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	5
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	7
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	8
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....	9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	9
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд.....	10
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	11
3.5.3 Нэмэлт төсөв.....	12
3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн.....	12
3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл	12
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	12
4.1 Ерөнхий зүйл	12
4.2 МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ.....	13
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	13
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	14
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	14
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	14
4.5.1 Завсрын аудитын талаар.....	14
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	14
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	14
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	14
5.1 Төлбөрийн акт	15
5.2 Албан шаардлага.....	15
5.3 Зөвлөмж.....	15
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар
БГАҮТХ	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж
БШУЯ	Боловсрол шинжлэх ухааны яам
БШУГ	Боловсрол шинжлэх ухааны газар

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2024.02.25 № 114

танай _____ -ны № _____ -т

ЭРДЭНЭБУЛГАН СУМЫН ХҮҮХДИЙН
8 ДУГААР ЦЭЦЭРЛЭГИЙН ЭРХЛЭГЧ
Ж.ЭНХСҮРЭН ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Эрдэнэбулган сумын Хүүхдийн 8 дугаар цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Эрдэнэбулган сумын Хүүхдийн 8 дугаар цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

1. Хүүхдийн тоог багшийн ирцийн дэврийн тооноос 929 -өөр өсгөж, хүүхдийн хоолны зардлыг 906.9 мянган төгрөгөөр илүү тооцон зарцуулсан
2. Төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 3,601.0 мянган үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн материалд бүртгэсэн
3. Тайлант онд 1,769.0 мянган төгрөгийн өглөг үүсгэсэн байна.

Дээрх зөрчлүүд нь УСНББОУС, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төсвийн тухай хууль болон санхүүгийн тайлангийн нийцсэн бөгөөд зохистой байх, ангилал, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрдэнэбулган сумын Хүүхдийн 8 дугаар цэцэрлэг нь 150 хүүхдийн хүчин чадалтай ч тайлант онд үйл ажиллагаа явуулах өөрийн барилгагүйгээр 6 бүлгийн 183 хүүхэд хүлээн авч ажилласан байна. Тайлант онд БШУЯ-аас хандив тусламжаар 7,067.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй авсныг тайланд тусгасан байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу тус байгууллагын албан хаагчдын үндсэн цалинг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс шинэчлэн баталсан байна. Үүнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 22.7 хувиар өссөн байна.

Боловсрол, шинжлэх ухааны яам, Боловсролын үнэлгээний төвөөс багшийн болон байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээгээр 2 дүгээр түвшинд үнэлэгдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 5 үндсэн зорилтын хүрээнд 49 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг аймгийн БШУГ-аас 93.6 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон			/ төгрөгөөр /
Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>28,914,596.51</u>	<u>115,859,460.01</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	111,345.95	75,724,089.45
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	111,345.95	75,724,089.45
3121	Төгрөг	111,345.95	75,724,089.45
31211	Төрийн сангийн харилцах	111,345.95	75,724,089.45
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	28,803,250.56	40,135,370.56
354	Хангамжийн материал	28,803,250.56	40,135,370.56
35410	Бичиг хэргийн материал	220,000.00	512,000.00
35420	Аж ахуйн материал	28,583,250.56	39,139,370.56
35450	Барилгын засварын материал	00.00	484,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>379,318,134.93</u>	<u>366,979,863.78</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	379,318,134.93	366,979,863.78
392	Биет хөрөнгө	348,999,384.93	336,993,613.78
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	346,372,982.44	346,372,982.44
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,896,044.74	-41,245,837.02
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	50,941,567.50	58,008,796.80
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-27,616,985.40	-34,111,466.91
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	33,696,146.18	33,696,146.18
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-25,443,181.85	-27,671,908.51
39217	Ном	1,944,900.80	1,944,900.80
393	Биет бус хөрөнгө	30,318,750.00	29,986,250.00
39301	Програм хангамж	2,117,500.00	2,117,500.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,248,750.00	-1,581,250.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	29,450,000.00	29,450,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>408,232,731.44</u>	<u>482,839,323.79</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>10,654,226.00</u>	<u>1,769,164.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	10,654,226.00	1,769,164.00
413	Өглөг	10,654,226.00	1,769,164.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	10,343,816.00	514,374.00
4136	Бусад өглөг	310,410.00	1,254,790.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	310,410.00	1,254,790.00
41363	Татварын өглөг /ТӨҮГ/		
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>397,578,505.44</u>	<u>481,070,159.79</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	397,578,505.44	481,070,159.79
512	Хуримтлагдсан үр дүн	(47,085,287.00)	36,406,367.35
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(47,085,287.00)	(47,085,287.00)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	83,491,654.35
51600	Нөөцийн сан		
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>408,232,731.44</u>	<u>482,839,323.79</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон			/ төгрөгөөр /
Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	492,610,040.00	751,507,329.30
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,948,840.00	7,172,229.30
120	Нийтлэг татварын бус орлого	3,948,840.00	7,172,229.30
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,948,840.00	7,172,229.30
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	105,000.00	105,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	3,843,840.00	7,067,229.30

Архангай аймгийн Эрдэнэбулган сумын Хүүхдийн 8 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	488,661,200.00	744,335,100.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	427,143,100.00	676,461,700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	427,143,100.00	676,461,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	61,518,100.00	67,873,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	61,518,100.00	67,873,400.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	520,758,092.36	668,015,674.95
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	520,758,092.36	668,015,674.95
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	516,920,862.09	654,677,841.06
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	328,044,965.00	424,623,956.77
210101	Үндсэн цалин	257,008,697.00	306,324,199.60
210102	Нэмэгдэл	55,826,226.00	101,132,261.78
210104	Урамшуулал	15,210,042.00	17,419,881.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	44,115,753.54	50,167,993.12
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,209,750.46	35,337,797.06
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,784,431.87	3,535,874.27
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,336,163.89	3,030,609.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	737,386.00	751,209.03
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,048,021.32	7,512,503.68
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	41,119,166.24	53,647,050.11
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,291,919.24	6,212,343.11
210302	Түлш, халаалт	21,936,323.00	42,979,834.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,390,924.00	4,454,873.00
210304	Байрны түрээс	13,500,000.00	00.00
2105	Нормативт зардал	66,869,950.00	87,734,695.00
210502	Хоол, хүнс	66,869,950.00	87,734,695.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	00.00	4,286,000.00
210604	Урсгал засвар	00.00	4,286,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	985,700.00	1,168,800.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	985,700.00	1,168,800.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,785,327.31	32,796,960.45
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,542,475.00	12,133,560.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,476,170.24	1,257,900.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	22,766,682.07	19,405,500.45
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,837,230.27	13,337,833.89
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	11,396,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	11,396,300.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,837,230.27	1,941,533.89
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	-28,148,052.36	83,491,654.35
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	171,200.00	00.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	171,200.00	00.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-171,200.00	00.00
5	НИИТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	-28,319,252.36	83,491,654.35

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	488,766,200.00	744,440,100.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	105,000.00	105,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	105,000.00	105,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	105,000.00	105,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	105,000.00	105,000.00
122002	Хандив тусламж /гадаад/		
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	488,661,200.00	744,335,100.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	427,143,100.00	676,461,700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	427,143,100.00	676,461,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	61,518,100.00	67,873,400.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	61,518,100.00	67,873,400.00

Архангай аймгийн Эрдэнэбулган сумын Хүүхдийн 8 дүгээр цэцэрлэгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	488,654,854.05	668,827,356.50
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	488,654,854.05	668,827,356.50
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	484,817,623.78	655,489,522.61
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	327,997,865.00	424,623,956.77
210101	Үндсэн цалин	260,088,042.00	303,898,951.98
210102	Нэмэгдэл	52,699,781.00	103,305,123.79
210104	Урамшуулал	15,210,042.00	17,419,881.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	44,162,853.54	50,420,378.73
210201	Тэтгэврийн даатгал	29,068,425.44	35,337,797.06
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,831,531.87	3,788,259.91
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,350,145.89	3,030,609.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	737,386.50	751,209.03
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,175,363.84	7,512,503.65
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	33,834,350.24	60,931,866.11
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,291,919.24	6,212,343.11
210302	Түлш, халаалт	14,651,507.00	50,264,650.00
210303	Цэвэр, бохир ус	2,390,924.00	4,454,873.00
210304	Байрны түрээс	13,500,000.00	00.00
2105	Нормативт зардал	63,758,000.00	90,271,521.00
210502	Хоол, хүнс	63,758,000.00	90,271,521.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	00.00	5,000,000.00
210604	Урсгал засвар	00.00	5,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	961,800.00	1,168,800.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	961,800.00	1,168,800.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,102,755.00	23,073,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	9,542,755.00	19,566,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,560,000.00	3,506,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,837,230.27	13,337,833.89
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	11,396,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	11,396,300.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,837,230.27	1,941,533.89
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)		
	Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
	Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	111,345.95	75,612,743.50
ЭХ.ДТ(31)	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		111,345.95
ЭЦ.ДТ(31)	Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	111,345.95	75,724,089.45

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	00.00	00.00
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	356,921,047.43	87,742,745.01	-	397,578,505.44
D01	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	356,921,047.43	00.00	-	397,578,505.44
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл				397,578,505.44
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	83,491,654.35	83,491,654.35
D09	2015 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	356,921,047.43	87,742,745.01	36,406,367.35	481,070,159.79

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	744,440,400.00	668,827,356.50	75,613,043.50	89.84
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	744,440,400.00	668,827,356.50	75,613,043.50	89.84
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	733,044,100.00	655,489,522.61	77,554,577.39	89.42
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	489,372,100.00	424,623,956.77	64,748,143.23	86.77
210101	Үндсэн цалин	329,690,800.00	303,898,951.98	25,791,848.02	92.18
210102	Нэмэгдэл	143,025,100.00	103,305,123.79	39,719,976.21	72.23
210104	Урамшуулал	16,656,200.00	17,419,881.00	-763,681.00	104.58
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	61,171,500.00	50,420,378.73	10,751,121.27	82.42
210201	Тэтгэврийн даатгал	41,596,700.00	35,337,797.06	6,258,902.94	84.95
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,893,600.00	3,788,259.91	1,105,340.09	77.41
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,914,900.00	3,030,609.08	884,290.92	77.41
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	978,700.00	751,209.03	227,490.97	76.76
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,787,600.00	7,512,503.65	2,275,096.35	76.76
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	62,873,400.00	60,931,866.11	1,941,533.89	96.91
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,959,000.00	6,212,343.11	746,656.89	89.27
210302	Түлш, халаалт	50,261,000.00	50,264,650.00	-3,650.00	100.01
210303	Цэвэр, бохир ус	5,653,400.00	4,454,873.00	1,198,527.00	78.8
2105	Нормативт зардал	90,273,400.00	90,271,521.00	1,879.00	100
210502	Хоол, хүнс	90,273,400.00	90,271,521.00	1,879.00	100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,000,000.00	5,000,000.00	-	100
210604	Урсгал засвар	5,000,000.00	5,000,000.00	-	100
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,168,800.00	1,168,800.00	-	100
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,168,800.00	1,168,800.00	-	100
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,184,900.00	23,073,000.00	111,900.00	99.52
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	19,678,400.00	19,566,500.00	111,900.00	99.43
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,506,500.00	3,506,500.00	-	100
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	11,396,300.00	13,337,833.89	-1,941,533.89	117.04
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	-	1,941,533.89	-1,941,533.89	
213102	Төсвийн захирагчаас олгосон санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1,941,533.89	-1,941,533.89	
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	11,396,300.00	11,396,300.00	-	100
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	11,396,300.00	11,396,300.00	-	100
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	744,440,400.00	742,498,866.11	1,941,533.89	
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	676,462,000.00	676,462,000.00	0.00	
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	676,462,000.00	676,462,000.00	0.00	
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	67,873,400.00	65,931,866.11	1,941,533.89	
132001	Орон нутгийн төсвөөс	67,873,400.00	65,931,866.11	1,941,533.89	

120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	105,000.00	105,000.00		
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	105,000.00	105,000.00		
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		111,345.95	-111,345.95	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		75,724,089.45	-75,724,089.45	
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.00
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	-	100.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	27	27	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	2	2	-	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	9	9	-	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	16	16	-	100.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	220	179	-	100.00
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	1	1	-	100.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 428,876.3 мянган төгрөгийн 1 алдаа илэрснийг залрууллаа.

- Цалингийн журналын бичилтийг шалгахад 1-12 сарын 424,876.3 мянган төгрөгийн олговол зохих цалингийн дүнгээр цалингийн зардлын данс руу бичилт хийгээгүй, цалингийн суутгалуудаас зардал бичилт хийснийг аудитын явцад залруулсан

Аудитаар нийт 6,277.1 мянган төгрөгийн 3 зөрчил¹ илэрснээс, 1 төлбөрийн акт, 1 албан шаардлага, 2 зөвлөмжийг хүргүүллээ.

Аудитаар илэрсэн 6,277.1 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй 3 зөрчилтэй асуудал илэрсэн нь гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 5,211.0 мянган төгрөгөөс их байгаа тул **Хязгаарлалттай** дүгнэлт өглөө.

3.1 Төлбөрийн акт

3.1.1 Хүүхдийн хоолны зардлыг хянахад хүүхдийн хоолны 1-5 сарын багш нарын ирц бүртгэлээр 17,953 хүүхдийн давтан тоотой байхад хоол хүнсний нормативт тооцоо бодсон нэгтгэлээр 18,882 хүүхдийн давтан тоотой байна. Өөрөөр хэлбэл хоолны зарцуулалтыг 929 хүүхдийн тоогоор илүү тооцоолж, хоолны зардлыг 906.9 мянган төгрөгийг илүү зарцуулсан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 13.1 "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.6. "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна." гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

3.2 Албан шаардлага

3.2.1 Тайлант жилд хүүхдийн хоол, бараа үйлчилгээний зардалд 1,769.2 мянган төгрөгийн өглөг үүсгэж ажилласан зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заасныг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

3.3.1 Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Төсөв хөрөнгөөр худалдан авсан дээжийн хөргөгч, тоос сорогч болох үндсэн хөрөнгийг аж ахуйн бараа материалын дансанд 3,601.0 мянган төгрөгөөр бүртгэсэн зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1. "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно.", УСНББОУС 17-д "Үндсэн хөрөнгийн зүйлийг дараах тохиолдолд хөрөнгө хэмээн хүлээн зөвшөөрнө.ТӨБЗГ-ын 271 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ын 4.1.3. "Энэ журмын 4.1.1-д заасан хөрөнгийг хүлээн авч буй хуулийн этгээд тухайн иргэн, хуулийн этгээдийн зөвшөөрлийг албан ёсоор авч үндсэн болон эргэлтийн хөрөнгөөр нь ангилан, ашиглах хугацаа, чанар байдлыг нь харгалзан ашигласан хугацааны элэгдэл, хорогдлын шимтгэлийг тооцож данс бүртгэлдээ тусгана" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС 17, ТӨБЗГ-ын 271 дүгээр тогтоолын дагуу холбогдох арга хэмжээ авах

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д "Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ" гэсэн заалтын дагуу зөвлөмжийн мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2024 оны 03 дугаарын 25-ны дотор ирүүлнэ үү.

Зөвлөмжийн биелэлтийг тооцож, нотлох баримтыг хангуулан 2024 оны 06 дугаар сарын 15-ны дотор Архангай аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

---

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруула агүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Цалингийн журналын бичилт буруу	1	424,876.3			1	424,876.3	1	424,876.3				
Дүн	1	424,876.3			1	424,876.3	1	424,876.3				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Өглөг үүсгэсэн	1	1,769.2			1	1,769.2						
Хүүхдийн хоолны зардлыг ирцээс илүү тооцсон	1	906.9	1	906.9								
ААМ-д үндсэн хөрөнгө бүртгэсэн	1	3,601.0					1	3,601.0				
Дүн	3	6,277.1	1	906.9	1	1,769.2	1	3,601.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны мэдээлэл оруулаагүй	1	0					1	0
Дүн	1	0					1	0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								

